

Bethlehem, 23 december 2023 Evangelisch-Lutherse kerk Bethlehem
Christus onder de brokstukken, ds. Munther Isaac

We zijn boos. We zijn gebroken. Dit zou een tijd van vreugde moeten zijn; in plaats daarvan rouwen we. Wij zijn bang.

Ruim 20.000 doden. Duizenden mensen liggen nog steeds onder het puin. Bijna 9.000 kinderen worden dag na dag op de meest brute wijze vermoord. 1,90.000.000 ontheemden. Honderduizenden huizen verwoest. Gaza zoals wij het kennen bestaat niet meer. Dit is een vernietiging. Dit is een genocide.

De wereld kijkt toe. Kerken kijken toe. Gazanen sturen livebeelden van hun eigen executie. Misschien kan het de wereld iets schelen...? Maar het gaat door.

Wij vragen ons hier af: zou dit ons lot in Bethlehem kunnen zijn? In Ramallah? In Jenin? Is dit ook onze toekomst?

We worden gekweld door de stilte van de wereld. Leaders van de zogenaamde vrije wereld stonden in de rij om groen licht te geven voor deze genocide tegen een gevangen bevolking. Zij gaven dekking. Ze zorgden er niet alleen voor dat de rekening vooraf werd betaald, ze versluisden ook de waarheid en de context en zorgden voor de politieke dekking. En er is nog een laag bijgekomen: de theologische omhulling, waarbij de westerse kerk in de schijnwerpers staat.

Onze dierbare vrienden in Zuid-Afrika leerden ons het concept van de 'staatstheologie', gedefinieerd als 'de theologische rechtvaardiging van de status quo met zijn racisme, kapitalisme en totalitarisme'. Staatstheologie doet dit door theologische concepten en Bijbelteksten te misbruiken voor haar eigen politieke doeleinden.

Hier in Palestina wordt de Bijbel tegen ons ingezet – onze eigen heilige tekst. In onze terminologie spreken we over het imperium. We worden geconfronteerd met de theologie van het imperium, een vermomming voor gevoelens van superioriteit, suprematie, de overtuiging uitverkoren te zijn en op meer recht te hebben dan anderen. Soms krijgt deze theologie een mooie verpakking, met woorden als 'zending' en 'evangelisatie', 'vervulling van profetie' en 'het verspreiden van vrijheid en gelijkheid'.

De theologie van het imperium is een krachtig instrument om onderdrukking te maskeren met de mantel van goddelijke goedkeuring. Het verdeelt mensen in 'wij' en 'zij'. Het dehumaniseert en demoniseert. Het spreekt van een land zonder mensen, ook al wisten ze maar al te goed dat het land mensen had – en niet zomaar mensen. De theologie van het imperium roept op tot de etnische zuivering van Gaza, zoals het de etnische zuivering in 1948 een 'een goddelijk wonder' noemde. Het roept ons, Palestijnen, nu op om naar Egypte te gaan, of misschien Jordanië, of gewoon naar de zee?

Ik denk aan de woorden van de discipelen tegen Jezus toen hij op het punt stond Samaria binnen te gaan. "Heer, wilt u dat wij het vuur bevelen om uit de hemel te komen en hen te verteren?" zeiden ze doelend op de Samaritanen. Dit is de theologie van het imperium. Dit is wat ze vandaag over ons zeggen.

Deze oorlog heeft bevestigd dat de wereld ons niet als gelijkwaardig beschouwt. Misschien is het de kleur van onze huid. Misschien komt het omdat we aan de verkeerde kant van een politieke vergelijking staan. Zelfs onze verwantschap in Christus beschermde ons niet. Zoals ze zeggen: als er honderd Palestijnen moeten worden gedood om één enkele ' Hamas-militant' te krijgen, het zij zo. In hun ogen zijn wij geen mensen. Maar niemand kan ons vertellen dat dat in Gods ogen zo is.

De hypocrisie en het racisme van de westerse wereld zijn zichtbaar en weerzinwekkend. Woorden van Palestijnen bejegenen ze met argwaan. Nee, we worden niet gelijk behandeld. Maar aan de andere kant worden hun woorden, ondanks hun duidelijke staat van dienst op het gebied van desinformatie en leugens, bijna altijd als onfeilbaar beschouwd.

Aan onze Europese vrienden: ik wil nooit meer horen dat jullie ons de les lezen over mensenrechten of internationaal recht. Wij zijn niet wit. Volgens uw eigen logica is het niet op ons van toepassing.

In deze oorlog hebben de vele christenen in de westerse wereld het imperium van de benodigde theologie voorzien. Het is dus zelfverdediging, werd ons verteld. En ik blijf vragen: op welke manier is het doden van 9.000 kinderen zelfverdediging? Op welke manier kan de ontheemding van 1,9 miljoen Palestijnen zelfverdediging zijn?

In de schaduw van het imperium werd de kolonisator een slachtoffer, en de gekoloniseerde een agressor. Zijn we vergeten dat de staat waarmee ze praten gebouwd is op de ruïnes van de steden en dorpen van diezelfde Gazanen? Zijn ze dat vergeten?

Wij zijn verontwaardigd over de medeplichtigheid van de kerk. Laat het duidelijk zijn, vrienden: stilte is medeplichtigheid. En lege oproepen tot vrede zonder een staakt-het-vuren en een einde aan de bezetting, en de oppervlakkige woorden van empathie zonder directe actie, zijn dat ook: medeplichtigheid.

Dus hier is mijn boodschap: Gaza is vandaag de dag het morele kompas van de wereld geworden. Gaza was vóór 7 oktober al een hel en de wereld was stil. Moeten we nu verbaasd zijn over hun stilzwijgen?

Als u niet geschokt bent door wat er in Gaza gebeurt, als u niet diep geschokt bent, is er iets mis met uw menselijkheid. En als wij, als christenen, niet verontwaardigd zijn over de genocide, dat de Bijbel als wapen wordt ingezet om deze te rechtvaardigen, is er iets mis met ons christelijk getuigenis en brengen we de geloofwaardigheid van ons evangelie in gevaar.

Als u dit geen genocide noemt, ligt dat aan u. Het is een zonde en een duisternis die jullie bewust omarmen. Sommigen hebben niet eens opgeroepen tot een staakt-het-vuren - ik heb het over kerken. Ik heb medelijden met jullie. Het komt goed met ons. Ondanks de enorme klap die we hebben doorstaan, zullen wij, de Palestijnen, herstellen. We zullen opstaan. We zullen weer opstaan te midden van de vernietiging, zoals we altijd hebben gedaan als Palestijnen, hoewel dit misschien wel de grootste klap is die we in lange tijd hebben gekregen. Maar het komt goed met ons.

Maar voor degenen die medeplichtig zijn: ik heb medelijden met jullie. Zal je hier ooit van herstellen? Uw liefdadigheid en uw geschokte woorden na de genocide zullen geen verschil maken. En ik weet dat deze schokkende woorden zullen komen. En ik weet dat mensen

royaal zullen geven voor een goed doel. Maar jouw woorden zullen geen verschil maken. Woorden van spijt zijn voor jou niet voldoende. En laat mij het zeggen: wij zullen uw verontschuldiging na de genocide niet aanvaarden. Wat gedaan is, is gedaan. Ik wil dat je in de spiegel kijkt en vraagt: "Waar was ik toen Gaza een genocide doormaakte?"

In de afgelopen twee maanden zijn de Klaagliederen een waardevolle metgezel voor ons geworden. We riepen uit: "Mijn God, mijn God, waarom hebt u Gaza verlaten?" "Waarom verberg je je gezicht voor Gaza?"

In onze pijn, angst en klaagzang hebben we naar God gezocht en Hem gevonden onder het puin in Gaza. Jezus zelf werd het slachtoffer van precies hetzelfde geweld van het rijk toen hij in ons land was. Hij werd gemarteld, gekruisigd. Hij bloedde dood terwijl anderen toekeken. Hij werd gedood en schreeuwde het uit van de pijn: "Mijn God, waar bent u?" In Gaza ligt God vandaag de dag onder het puin.

En als we in deze kersttijd naar Jezus zoeken, vinden we hem niet aan de kant van Rome, maar aan onze kant van de muur. Hij zit in een grot, bij een eenvoudig gezin, een bezet gezin. Hij is kwetsbaar en overleeft ternauwernood en op miraculeuze wijze zelf een bloedbad. Hij is een van de vluchtelingen, te midden van een vluchtelingenfamilie. Dit is waar Jezus vandaag de dag te vinden is.

Als Jezus vandaag geboren zou worden, zou hij onder het puin in Gaza geboren worden. Als we trots en rijkdom verheerlijken, ligt Jezus onder het puin. Als we vertrouwen op macht, macht en wapens, ligt Jezus onder het puin. Wanneer we de bombardementen op kinderen rechtvaardigen, rationaliseren en theologiseren, ligt Jezus onder het puin. Jezus ligt onder het puin. Dit is zijn kribbe. Hij voelt zich thuis bij de gemarginaliseerden, de lijdenden, de onderdrukten en de ontheemden. Dit is zijn kribbe. Ik heb naar dit iconische beeld gekeken en erover nagedacht. God is met ons precies op deze manier: dit is de incarnatie – rommelig, bloederig, armoedig. Dit is de incarnatie.

Dit kind is onze hoop en inspiratie. We kijken en zien hem in elk kind dat wordt vermoord en onder het puin vandaan wordt gehaald. Terwijl de wereld de kinderen van Gaza blijft afwijzen, zegt Jezus: "Net zoals je dat met een van de minste van deze broeders en zusters van mij hebt gedaan, heb je dat ook met mij gedaan." 'Je hebt het mij aangedaan.' Jezus noemt ze niet alleen de Zijne, Hij is ze ook. Hij zijn de kinderen van Gaza. We kijken naar de heilige familie en zien ze in elke familie ontheemd en rondzwervend, nu dakloos in wanhoop. Terwijl de wereld het lot van de inwoners van Gaza bespreekt alsof ze ongewenste dozen in een garage zijn, deelt God in het kerstverhaal hun lot. Hij loopt met ze mee en noemt ze de zijne.

Deze kribbe gaat dus over veerkracht. Het gaat over *sumud* (volharding). En de veerkracht van Jezus zit in zijn zachtmoedigheid, in zijn zwakheid, in zijn kwetsbaarheid. De majesteit van de incarnatie ligt in haar solidariteit met de gemarginaliseerden. Veerkracht omdat dit precies hetzelfde kind is dat opstond uit het midden van pijn, vernietiging, duisternis en dood om rijken uit te dagen, de waarheid aan de macht te spreken en een eeuwige overwinning op dood en duisternis te bezorgen. Ditzelfde kind heeft dit tot stand gebracht.

Dit is Kerst vandaag in Palestina, en dit is de kerstboodschap. Kerst gaat niet over kerstmannen. Het gaat niet om bomen en geschenken en licht. Mijn hemel, wat hebben we de betekenis van Kerstmis verdraaid en vercommercialiseerd. Ik was vorige maand in de

VS, de eerste maandag na Thanksgiving, en ik was verbaasd over de hoeveelheid kerstversieringen en -verlichting en alle commercie. En ik kon het niet laten om te denken: ze sturen ons bommen, terwijl ze Kerstmis vieren in hun land. Ze zingen over de vredevorst in hun land, terwijl ze in ons land de oorlogstrommel bespelen.

Kerstmis in Bethlehem, de geboorteplaats van Jezus, is deze kribbe. Dit is onze boodschap aan de wereld van vandaag. Het is een evangelieboodschap. Het is een ware en authentieke kerstboodschap over de God die niet zweeg maar zijn woord sprak, en zijn woord was Jezus. Geboren onder de bezette en gemarginaliseerde mensen, is hij solidair met ons in onze pijn en gebrokenheid.

Deze boodschap is onze boodschap aan de wereld van vandaag, en het is eenvoudigweg deze: deze genocide moet nu stoppen. Laten we het samen herhalen zodat de hele wereld het hoort: STOP deze genocide NU.

Dit is onze oproep. Dit is ons pleidooi. Dit is ons gebed. Hoor ons, O God.
Amen.